

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a členov senátu JUDr. Igora Belka a JUDr. Aleny Poláčkovej PhD., v právnej veci navrhovateľa: **W.**, bytom **U.** zastúpený advokátom JUDr. **M., A.**, proti odporcovi: **Obvodný pozemkový úrad v Prešove**, Námestie mieru č. 2, Prešov, **za účasti:** Obec **H.**, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia a postupu odporcu zo dňa 2. júna 2006 č. j. OPÚ 2006/21-100/Fe, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 4 Sp 28/2007-43 zo dňa 18. februára 2008, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 4Sp 28/2007-43 zo dňa 18. februára 2008 **p o t v r d z u j e .**

Navrhovateľovi sa náhrada trov odvolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Prešove napadnutým rozsudkom rozhodnutie odporcu uvedené v záhlaví tohto rozsudku potvrdil a účastníkom náhradu trov konania nepriznal.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že krajský súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia správneho orgánu a konania mu predchádzajúceho mal preukázané, že v danej veci žalovaný správny orgán preskúmaným rozhodnutím rozhodol tak, že navrhovateľ nespĺňa podmienky podľa § 4 ods. 1 zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a k inému poľnohospodárskemu majetku v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon o pôde) a nevydávajú sa mu nehnuteľnosti nachádzajúce sa v kat. úz. H., podľa evidencie katastra nehnuteľností zapísané v pozemkovoknižnej zápisnici č. 1, parc. č. X. - zastavaná plocha o výmere 2756 m² zapísaná na LV č. X., parc. č. X.- zastavaná plocha o výmere 364 m² zapísaná na LV X. a rodinný dom na parc. č. X. zapísaný na LV č. X., spolu vo výmere 3120 m². Konštatoval, že správny orgán v danej veci konal v súlade s § 32 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej len Správny poriadok) v spojení s § 46 a vo veci zistil správne a v súlade s právnymi predpismi skutkový stav. Podľa názoru krajského súdu v konaní bolo preukázané, že navrhovateľ stratil československé štátne občianstvo podľa § 1 Ústavného dekrétu prezidenta republiky č. 33/1945 Sb. od dňa 10.8.1945, o ktorej skutočnosti svedčí aj to, že navrhovateľ trvale žijúci v USA nie je držiteľom žiadneho cestovného dokladu evidovaného v evidencii Okresného riaditeľstva PZ, Okresného dopravného inšpektorátu, Skupiny vydávania dokladov Prešov v rokoch 1945-2005, v dôsledku čoho navrhovateľ nespĺnil podmienku v zmysle § 4 zákona o pôde. Poukázal na to, že zákon o pôde patrí medzi skupinu reštitučných zákonov a cieľom a úmyslom zákonodárcu vyjadreným v preambule tohto zákona bolo okrem iného zmiernenie následkov niektorých majetkových krívd, ku ktorým došlo voči vlastníkom poľnohospodárskeho a lesného majetku v období rokov 1948-1989. S poukazom na ustanovenia § 4 ods. 1 a § 6 ods. 1 zákona o pôde, ktoré citoval, vyvodil záver, že právo na navrátenie vlastníctva môže uplatniť len osoba, ktorá je občanom Slovenskej republiky. Konštatoval, že správny orgán vykonal rozsiahle dokazovanie, otázkou splnenia zákonnej podmienky občianstva v prípade navrhovateľa sa zaoberal v potrebnom rozsahu a šetrením zistil, že odo dňa 10.8.1945 navrhovateľ stratil československé štátne občianstvo, a od tej doby nebol a nie je československým resp. slovenským štátnym občanom, z ktorých dôvodov navrhovateľ nespĺnil podmienku štátneho občianstva v zmysle ustanovenia § 4 zákona o pôde. Krajský súd sa v celom rozsahu stotožnil so skutkovými a právnymi závermi správneho orgánu. Vec prejednal na pojednávaní dňa 7.2.2008 bez prítomnosti zástupcu navrhovateľa. Nevyhovel žiadosti zástupcu navrhovateľa o odročenie pojednávania, ktorý svoju neúčast' na pojednávaní súdu ospravedlnil z dôvodu ochorenia, o čom predložil lekársku správu

o ošetrení zo dňa 30.1.2008 pre bolesti hrdla, nepovažujúc túto lekársku správu za hodnoverný doklad o tom, že by jeho ochorenie mu nedovoľovalo účasť na pojednávaní, a preto uvádzaný dôvod jeho neúčasti nepovažoval za dôležitý dôvod na odročenie pojednávania. Na základe vyhodnotenia dôkazov, ktoré vykonal žalovaný správny orgán, dospel k názoru, že opravný prostriedok navrhovateľa nebol dôvodný, a preto preskúmané rozhodnutie ako vecne a právne správne potvrdil podľa § 250q ods. 2 O.s.p..

Krajský súd o náhrade trov konania rozhodoval podľa § 250l ods. 2 O.s.p. v spojení s § 250k ods. 1, navrhovateľovi nepriznal právo na náhradu trov konania, pretože bol v konaní neúspešný.

Proti rozsudku krajského súdu sa v zákonnej lehote odvolal navrhovateľ žiadajúc, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na nové prejednanie a rozhodnutie. Napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa považoval za nezákonné. Namietal nesprávne zistený skutkový stav a nesprávne právne posúdenie skutkových okolností správnym orgánom ako aj súdom prvého stupňa. Poukázal na to, že tvrdenia o tom, že stratil československé štátne občianstvo podľa § 1 Ústavného dekrétu prezidenta republiky č. 33/1945 Sb. a že nebol a nie je československým resp. slovenským štátnym občanom, sa nezakladajú na existujúcich dôkazoch. Uviedol, že v roku 1947 bol Povereníctvu vnútra v Bratislave adresovaný návrh na zachovanie československého štátneho občianstva tak jemu ako aj jeho matke, a preto podľa § 2 ods. 2 zákona č. 33/1945 Sb. až do vybavenia tejto žiadosti je nutné tieto osoby považovať za československých štátnych občanov, pokiaľ im vydá národný výbor osvedčenie o okolnostiach uvedených v § 2 ods. 1 tohto zákona. Vytýkal súdu prvého stupňa, ako aj správne orgánu, že sa nevysporiadali so všetkými okolnosťami významnými pre posúdenie jeho štátneho občianstva Slovenskej republiky. Dôvodil, že súčasne súd prvého stupňa sa dopustil hrubého procesného pochybenia, pretože neakceptoval dôvod ospravedlnenia jeho právneho zástupcu a uskutočnil pojednávanie bez jeho účasti, na ktorom prejednal vec, čím mu zabránil predkladať dôkazy a vyjadrenia k vykonaným dôkazom, ktorým postupom mu bola odňatá možnosť konať pred súdom. Súčasne poukázal aj na to, že obdobné procesné nedostatky sa vyskytli aj v pôvodnom konaní, keď mu nebolo umožnené vykonať všetky práva účastníka, na ktoré podľa právnych noriem Slovenskej republiky mal nárok.

V priebehu odvolacieho konania a na pojednávaní odvolacieho súdu doplnil odvolanie vyjadreniami zo dňa 16.1.2009 a zo dňa 12.3.2009 a to predovšetkým poukazom na právne závery týkajúce sa straty a navrátenia štátneho občianstva podľa ústavného dekrétu č. 33/1945 Sb. uvedené v nálezoach Ústavného súdu Českej republiky I. ÚS 617/08 zo dňa 24.2.2009, IV.ÚS 439/98 zo dňa 19.1.1999 a II.ÚS 164/97 zo dňa 19.1.2000 a súčasne navrhoval, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že preskúmané rozhodnutie správneho orgánu zruší a vec mu vráti na ďalšie konanie.

Odporca navrhoval, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok súdu prvého stupňa v celom rozsahu potvrdil a odvolací návrh zamietol. Dôvody uvádzané navrhovateľom v odvolaní považoval za nedôvodné.

Zúčastnená osoba na odvolanie navrhovateľa sa vyjadrila tak, že navrhovala napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 246c ods. 1 O.s.p. v spojení s ust. § 10 ods. 2 preskúmal odvolaním napadnutý rozsudok krajského súdu a konanie mu predchádzajúce v zmysle ust. § 246c ods. 1 v spojení s §§ 212 a nasl. a dospel k názoru, že odvolanie nie je dôvodné.

Predmetom odvolacieho konania v danej veci bol rozsudok krajského súdu, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie žalovaného správneho orgánu na základe opravného prostriedku navrhovateľa na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu, ktorým mu správny orgán nenavrátil vlastníctvo a ani náhradu k žiadaným nehnuteľnostiam v zmysle ustanovení zákona o pôde, a preto odvolací súd preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie žalovaného správneho orgánu a konanie, ktoré tomuto rozhodnutiu prechádzalo, najmä z toho pohľadu, či sa súd prvého stupňa vypořiadal so všetkými námietkami uvedenými v opravnom prostriedku navrhovateľa a z takto vymedzeného rozsahu, či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia odporcu.

Predmetom súdneho prieskumu v danej veci bolo posúdenie reštitučného nároku navrhovateľa na navrátenie vlastníctva k žiadaným nehnuteľnostiam v intenciách ustanovení zákona o pôde.

Účelom zákona o pôde bolo zmierniť následky niektorých majetkových krív, ku ktorým došlo voči vlastníkom poľnohospodárskeho a lesného majetku v období rokov 1948 až 1989, dosiahnuť zlepšenie starostlivosti o poľnohospodársku a lesnú pôdu obnovením pôvodných vlastníckych vzťahov k pôde a upraviť vlastnícke vzťahy k pôde v súlade so záujmami hospodárskeho rozvoja vidieka aj v súlade s požiadavkami na tvorbu krajiny a životného prostredia. Zákon sa vzťahoval na a) pôdu, ktorá tvorí poľnohospodársky pôdny fond alebo do neho patrí, a v rozsahu ustanovenom týmto zákonom aj na pôdu, ktorá tvorí lesný pôdny fond, b) obytné budovy, hospodárske budovy a iné stavby patriace k pôvodnej poľnohospodárskej usadlosti, včítane zastavaných pozemkov, c) obytné a hospodárske budovy a stavby slúžiace poľnohospodárskej a lesnej výrobe alebo s ňou súvisiacemu vodnému hospodárstvu, včítane zastavaných pozemkov, d) iný poľnohospodársky majetok uvedený v § 20 (§ 1 ods. 1 zákona o pôde).

Podľa § 4 ods. 1, 2 zákona o pôde oprávnenou osobou je štátny občan Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky, ktorý má trvalý pobyt na jej území a ktorého pôda, budovy a stavby patriace k pôvodnej poľnohospodárskej usadlosti prešli na štát alebo na iné právnické osoby v dobe od 25. februára 1948 do 1. januára 1990 spôsobom uvedeným v § 6 ods. 1.

Ak osoba, ktorej nehnuteľnosť prešla v dobe od 25. februára 1948 do 1. januára 1990 do vlastníctva štátu alebo inej právnickej osoby v prípadoch uvedených v § 6, zomrela pred uplynutím lehoty uvedenej v § 13 alebo ak bola pred uplynutím tejto lehoty vyhlásená za mŕtvu, sú oprávnenými osobami, pokiaľ sú štátnymi občanmi Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky a majú trvalý pobyt na jej území, fyzické osoby v tomto poradí:

- a) dedič zo závetu, ktorý bol predložený pri dedičskom konaní, ktorý nadobudol celé dedičstvo,
- b) dedič zo závetu, ktorý nadobudol vlastníctvo, ale iba v miere zodpovedajúcej jeho dedičskému podielu; to neplatí, ak dedičovi podľa závetu pripadli len jednotlivé veci alebo práva; ak bol dedič závetom ustanovený len k určitej časti nehnuteľnosti, na ktorú sa vzťahuje povinnosť vydania, je oprávnený iba k tejto časti nehnuteľnosti,

- c) deti a manžel osoby uvedenej v odseku 1, všetci rovným dielom; ak dieťa zomrelo pred uplynutím lehoty uvedenej v § 13, sú na jeho mieste oprávnenými osobami jeho deti, a ak niektoré z nich zomrelo, jeho deti,
- d) rodičia osoby uvedenej v odseku 1,
- e) súrodenci osoby uvedenej v odseku 1, a ak niektorý z nich zomrel, sú na jeho mieste oprávnenými jeho deti.

Podľa § 9 ods. 1, 2, 3, 4, 5, 7 zákona o pôde nárok uplatní oprávnená osoba na pozemkovom úrade a zároveň vyzve povinnú osobu na vydanie nehnuteľnosti. Povinná osoba uzavrie s oprávnenou osobou do 60 dní od podania výzvy dohodu o vydaní nehnuteľnosti. Dohoda podlieha schváleniu pozemkovým úradom formou rozhodnutia vydaného v správnom konaní. Rozhodnutie pozemkového úradu o neschválení dohody preskúma na návrh účastníka súd. Ak k dohode podľa odseku 1 nedôjde, rozhodne o vlastníctve oprávnenej osoby k nehnuteľnosti pozemkový úrad. Pokiaľ je to nevyhnutne potrebné, môže pozemkový úrad zriadiť alebo zrušiť na prevádzanej nehnuteľnosti vecné bremeno, prípadne uložiť iné opatrenia na ochranu životného prostredia alebo dôležitých záujmov iných vlastníkov. Proti rozhodnutiu pozemkového úradu podľa odsekov 4 až 6 možno podať opravný prostriedok na súd.

Na konanie o nárokoch oprávnených osôb v zmysle zákona o pôde sú príslušné pozemkové úrady podľa § 9 zákona o pôde v spojení s § 5 ods. 5, písm. g/ zákona č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách v platnom znení.

Pre konanie pozemkového úradu o navrátení vlastníctva k pozemku alebo rozhodnutie o priznaní práva na náhradu podľa § 6 ods. 1, 2 a 3 zákona o pôde platia všeobecné predpisy o správnom konaní, teda ustanovenia zákona č. 71/1967 Zb. v platnom znení o správnom konaní (ďalej len Správny poriadok).

Podľa § 32 ods. 1, 2 Správneho poriadku správny orgán je povinný zistiť presne a úplne skutočný stav veci a za tým účelom si obstaráť potrebné podklady pre rozhodnutie. Pritom nie je viazaný len návrhmi účastníkov konania. Podkladom pre rozhodnutie sú najmä podania, návrhy a vyjadrenia účastníkov konania, dôkazy, čestné vyhlásenia, ako aj

skutočnosti všeobecne známe alebo známe správne mu orgánu z jeho úradnej činnosti. Rozsah a spôsob zisťovania podkladov pre rozhodnutie určuje správny orgán.

Správny orgán podľa názoru odvolacieho súdu v danej veci postupoval v intenciách citovaných právnych noriem, pre svoje rozhodnutie si zadovážil dostatok skutkových podkladov, vo veci zistil skutočný stav, a preto jeho právny názor bol správny, z ktorých dôvodov boli splnené zákonné podmienky pre potvrdenie jeho rozhodnutia súdom prvého stupňa podľa § 250q ods. 2 O.s.p..

Z predloženého spisového materiálu krajského súdu, súčasť ktorého tvoril administratívny spis, odvolací súd zistil, že odporca preskúmaným rozhodnutím zo dňa 2.6.2006 č. j. OPÚ 2006/21-100Fe rozhodol tak, že navrhovateľ nespĺňa podmienky podľa § 4 ods. 1 zákona o pôde a nevydávajú sa mu nehnuteľnosti nachádzajúce sa v kat. úz. H., podľa evidencie katastra nehnuteľností zapísané v pozemkovoknižnej zápisnici č. 1, parc. č. X.-zastavaná plocha o výmere 2756 m² zapísaná na LV č. X., parc. č. X.- zastavaná plocha o výmere 364 m² zapísaná na LV X. a rodinný dom na parc. č. X. zapísaný na LV č. X., spolu vo výmere 3120 m². V odôvodnení rozhodnutia konštatoval, že navrhovateľ si uplatnil reštitučný nárok žiadosťou zo dňa 20.12.1992, teda včas, avšak v priebehu správneho konania, počas ktorého bolo vo veci viac krát rozhodnuté, ktoré rozhodnutia boli zrušené Ministerstvom pôdohospodárstva Slovenskej republiky a Krajským súdom v Prešove, vykonal v intenciách zrušujúcich rozhodnutí dokazovanie zamerajúc pozornosť predovšetkým na splnenie zákonnej podmienky československého resp. slovenského štátneho občianstva navrhovateľa v zmysle § 4 zákona o pôde. Poukázal na to, že právny záver ustálil na základe vykonaných dôkazov vyžiadanim si stanoviska Krajského úradu v Prešove, Odbor všeobecnej vnútornej správy v liste zo dňa 25.4.2005, súčasť ktorého tvorili prílohy potvrdzujúce zrušenie osvedčenia o štátnom občianstve navrhovateľa, oboznámením sa s listom Okresného riaditeľstva PZ ODI Prešov zo dňa 22.6.1995, Oddelenie cudzineckej polície PZ v Prešove zo dňa 22.6.2006, s listom Úradu hraničnej a cudzineckej polície PZ v Prešove zo dňa 5.9.2005, list Ministerstva vnútra SR, register obyvateľov SR zo dňa 13.3.2006 a Ministerstva vnútra SR, sekcia verejnej správy zo dňa 7.4.2006, ďalej so stanoviskom Ministerstva vnútra zo dňa 9.6.1998. Podľa názoru správneho orgánu navrhovateľ stratil československé štátne občianstvo podľa § 1 Ústavného dekrétu prezidenta republiky č. 33/1945 Sb. odo dňa 10.8.1945, a vzhľadom k tomu, že v čase účinnosti zákona o pôde nebol štátnym občanom Českej a Slovenskej Federatívne republiky, nespĺnil podmienku podľa § 4 zákona o pôde.

Proti tomuto rozhodnutiu v zákonnej lehote podal opravný prostriedok navrhovateľ, žiadajúc ho zrušiť a vec vrátiť správneho orgánu na ďalšie konanie. Dôvodil, že skutkové zistenia správneho orgánu nie sú správne, pretože z dokladov zabezpečených správnym orgánom nevyplýva jednoznačný záver straty jeho občianstva Československej republiky. Tvrdil, že československé resp. slovenské štátne občianstvo nikdy nestratil, o čom v priebehu správneho konania predložil dôkazy.

V preskúmvacom konaní navrhovateľ predložil ako dôkazy preukazujúce, že štátne občianstvo ČSFR nestratil a to: čestné prehlásenie A. a písomné svedectvo G. spísané v G. dňa 8.3.1995 a čestné prehlásenia svedkov na skutočnosť slovenskej národnosti navrhovateľa a jeho rodičov.

S odvolaním proti rozsudku prvostupňového súdu navrhovateľ predložil okrem ďalších listín listy predsedu ONV zo dňa 11.4.1947 adresované Povereníctvu vnútra v Bratislave, v ktorých sa konštatuje, že navrhovateľ ako maloletý a jeho matka A. sa nikdy neprevinili voči slovenskému a českému národu.

Predpokladom vydania nehnuteľností podľa zákona o pôde alebo priznania náhrady za nehnuteľnosti, ktoré nie je možné vydať, bolo, aby si oprávnená osoba uplatnila reštitučný nárok na pozemkovom úrade v zmysle § 9 ods. 1 uvedeného zákona a zároveň vyzvala povinnú osobu na vydanie nehnuteľností, preukázala splnenie zákonných podmienok oprávnenej osoby ustanovených v § 4 ods. 1, 2, ako aj, že žiadané nehnuteľnosti prešli v zákonnej dobe (od 25.2.1948 do 1.1.1990) na štát alebo inú právnickú osobu v dôsledku skutočností taxatívne ustanovených v § 6 ods. 1, 2, právo na navrátenie vlastníctva alebo priznanie náhrady si oprávnená osoba uplatnila v lehote ustanovenej v § 13 ods. 1 (do 31.12.1992) a žiadané pozemky ku dňu odňatia mali charakter pôdy podľa § 1 ods. 1.

Prvoradým predpokladom pre vydanie nehnuteľností v zmysle ustanovení zákona o pôde bolo, aby si oprávnená osoba uplatnila reštitučný nárok k žiadaným nehnuteľnostiam na pozemkovom úrade a zároveň vyzvala povinnú osobu na vydanie nehnuteľností a to v zákonnej lehote a v priebehu správneho konania predložila, alebo navrhla vykonanie takých dôkazov, ktoré by spôsobom vylučujúcim akékoľvek pochybnosti preukazovali

splnenie zákonných podmienok ustanovených v § 4 (oprávnenosť osoby) a v § 6 (reštitučný titul), pričom správny orgán bol povinný z úradnej povinnosti za účelom zistenia skutočného stavu veci v zmysle § 32 Správneho poriadku vykonať aj iné dôkazy, o ktorých mal vedomosť a potreba ktorých v priebehu správneho konania vyšla najavo.

Podľa názoru odvolacieho súdu súd prvého stupňa ako aj žalovaný správny orgán venovali otázke splnenia zákonnej podmienky podľa § 4 zákona o pôde v prípade navrhovateľa náležitú pozornosť, pre svoje rozhodnutie si zadovážili dostatok skutkových podkladov a na základe skutkových zistení vyvodili správny právny záver, s ktorým sa odvolací súd stotožnil.

Ústavný dekrét prezidenta republiky č. 33/1945 Sb. o úprave československého štátneho občianstva osôb národnosti nemeckej a maďarskej ustanovoval nadobudnutie a stratu občianstva v povojnovom období v bývalej Československej republike.

Podľa § 1 ods. 1, 2 dekrétu č. 33/1945 Sb. českoslovenští státní občiané národnosti nemecké alebo maďarské, ktorí podle předpisů cizí okupační moci nabyli státní příslušnosti nemecké nebo maďarské, pozbyli dnem nabytí takové státní příslušnosti československého státního občianství.

Ostatní českoslovenští státní občiané národnosti nemecké nebo maďarské pozbývají československého státního občianství dnem, kdy tento dekret nabývá účinnosti.

Podľa § 2 ods. 1, 2 dekrétu č. 33/1945 Sb. osobám, spadajícím pod ustanovení § 1, které prokáží, že zůstaly věrny Československé republice, nikdy se neprovinily proti národům českému a slovenskému a buď se činně zúčastnily boje za její osvobození, nebo trpěly pod nacistickým nebo fašistickým terorem, zachovává se československé státní občianství.

Žádost o zjištění, že československé státní občianství zachovává, lze podati do šesti měsíců od počátku účinnosti tohoto dekrétu u místně příslušného okresního národního výboru (okresní správní komise), anebo bydlí-li žadatel v cizině, u zastupitelského úřadu. Rozhoduje o ní krajský národní výbor na návrh okresního národního výboru. Tyto osoby jest až do vyřízení žádosti považovati za československé státní občiany, vydal-li jim okresní

národní výbor (okresní správní komise) nebo zastupitelský úřad osvědčení o okolnostech, uvedených v předchozím odstavci.

Podľa § 3 dekrétu č. 33/1945 Sb. osoby, které pozbyly československého státního občanství podle § 1, mohou do šesti měsíců ode dne, který bude určen vyhláškou ministra vnitra, otištěnou ve Sbírce zákonů a nařízení, žádati u místně příslušného okresního národního výboru (okresní správní komise) nebo zastupitelského úřadu o jeho vrácení. O takovéto žádosti rozhodne podle volné úvahy krajský národní výbor na návrh okresního národního výboru; nesmí jí však vyhověti, jestliže žadatel porušil povinnosti československého státního občana. Pokud vládním nařízením nebude stanoveno jinak, platí i pro tyto případy všeobecné předpisy o nabývání československého státního občanství.

Správny orgán, ako aj súd prvého stupňa v danej veci správne posudzovali štátne občianstvo navrhovateľa, resp. jeho rodičov, od občianstva ktorých sa odvodzovalo občianstvo navrhovateľa, pretože v povojnovom období bol maloletý, v intenciách citovaných ustanovení Ústavného dekrétu prezidenta republiky.

Aj podľa názoru odvolacieho súdu z vykonaného dokazovania listom Slovenského národného archívu v Bratislave zo dňa 14.12.1993 bolo preukázané, že W. – navrhovateľ ako aj jeho otec sa pri sčítaní ľudu v roku 1940 prihlásili k osobám maďarskej národnosti a jeho matka A. k národnosti nemeckej. Z tohto dôvodu ich nebolo možné považovať podľa § 1 ods. 3 uvedeného dekrétu za osoby, ktoré sa v období zvýšeného ohrozenia republiky po 21.5.1938 prihlásili za Čechov alebo Slovákov. Súčasne neboli preukázané skutočnosti, ktoré by potvrdzovali, že by v prípade navrhovateľa alebo jeho rodičov bola možnosť zachovania ich štátneho občianstva podľa § 2 ods. 1, 2 tohto dekrétu, pretože navrhovateľ žiadnym dokladom nepreukázal, že by sa jeho rodičia, keďže on v danej dobe bol maloletým, činne zúčastnili boja za oslobodenie Československej republiky alebo trpeli pod nacistickým terorom. Pokiaľ navrhovateľ tvrdil, že československé občianstvo mu ostalo zachované, pretože jeho matka aj v jeho mene v dobe, keď žili v G. od decembra 1945 do januára 1946, podala žiadosť na Československom veľvyslanectve vo Viedni, že si chcú ponechať československé štátne občianstvo, o čom ako dôkazy svedčia čestné prehlásenie jeho matky a listy predsedu ONV zo dňa 11.4.1947 adresované Povereníctvu vnútra v Bratislave, o ktorej žiadosti doposiaľ nebolo rozhodnuté a podľa § 2 ods. 2 uvedeného dekrétu osoby, ktoré si podali žiadosť o zachovanie čl. občianstva, sa až do vybavenia žiadosti považujú za československých občanov, nebolo

možné na jeho tvrdenie prihladiť, pretože rodičia navrhovateľa a teda aj navrhovateľ stratili československé štátne občianstvo podľa § 1 ods. 2 dekrétu a jeho navrátenie bolo možné postupom podľa § 3 a § 4 dekrétu, ako aj, že okolnosti straty československého štátneho občianstva navrhovateľa na základe ústavného dekrétu prezidenta republiky a aj z hľadiska možnosti jeho navrátenia šetril Okresný úrad v Prešove v roku 1994, v rámci ktorého konania vyzval navrhovateľa na predloženie dokladu – Osvedčenia o národnej spoľahlivosti vydaného ONV po schválení Ministerstvom vnútra SR, avšak navrhovateľ nepredložil ani tento doklad a ani osvedčenie o zachovaní resp. vrátení československého štátneho občianstva po roku 1945. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje, že v zápisnici spísanej dňa 16. júna 1945 v úrade MNV, založenej v administratívnom spise, sa okrem iného konštatovalo, že veľkostatkár V. v H. bol národnosti maďarskej jeho manželka národnosti nemeckej, bol politicky organizovaný v maďarsko-kresťansko sociál. strane, stýkal sa väčšinou so spoločnosťou nemeckou, nemeckým konzulom, nemeckými dôstojníkmi, ktorí boli jeho každodennými hosťami.

Na základe uvedených skutkových okolností možno konštatovať, že rodičia navrhovateľa ako aj samotný navrhovateľ stratili štátne občianstvo podľa § 1 ods. 2 Ústavného dekrétu č. 33/1945 Sb. dňom jeho účinnosti t.j. 10.8.1945.

Aj podľa názoru odvolacieho súdu v danej veci nebolo preukázané, že štátne občianstvo bolo navrhovateľovi navrátené v zmysle §§ 3 a nasl. uvedeného dekrétu, alebo, že by žiadosti niektorého z jeho rodičov (matky) o navrátenie občianstva bolo vyhovené. Podľa ustanovenia § 3 tohto dekrétu mali právo rodičia navrhovateľa požiadať o navrátenie československého občianstva v lehote 6 mesiacov, lehota na podanie žiadosti teda uplynula vo februári 1946. Z výsledkov vykonaného dokazovania nezvratne vyplýva, že jediným dôkazom ktorý potvrdzuje tvrdenie navrhovateľa, že žiadosť o navrátenie občianstva podala na zastupiteľskom úrade aj zaňho jeho matka, je len jej čestné vyhlásenie bez potvrdenia dátumu a písomné potvrdenie G. spísané v G. dňa 8.3.1995 a tak isto len čestné vyhlásenia ďalších osôb (Š., A., A.) o tom, že rodičia navrhovateľa sa hlásili k slovenskej národnosti, ako aj listy predsedu ONV adresované Poverenictvu vnútra v Bratislave zo dňa 11.4.1947. Uvedené dôkazy sú však v rozpore so skutočnosťou, keďže na základe rozhodnutí konfiškačnej komisie 5/1946 z 24.8.1946 došlo ku konfiškácii celého majetku rodičov navrhovateľa, pričom § 3 nariadenia SNR č. 104/1945 Zb. umožňoval, aby manželka alebo deti, ak sú slovenskej národnosti a nadobudli občianstvo podľa dekrétu č. 33/1945 Sb.

požiadali, aby majetok podliehajúci konfiškácii nebol najviac do výmery 50 ha konfiškovaný. Z uvedeného teda vyplýva, že pokiaľ by navrhovateľ ako aj jeho rodičia boli slovenskej národnosti tak, ako sa to tvrdí v čestných prehláseniach ním predložených a matka navrhovateľa by požiadala o navrátenie štátneho občianstva, resp. jej žiadosti by bolo vyhovené, hľadelo by sa na ňu a jej deti až do rozhodnutia ako na československých štátnych občanov a mohli teda zároveň využiť § 3 nar. SNR č. 104/1945 Zb. a požiadať, aby ich majetok nebol do výmery 50 ha skonfiškovaný, čo sa však nikdy nestalo, pretože rodičia navrhovateľa a aj navrhovateľ boli maďarskej národnosti resp. matka nemeckej, v dôsledku čoho podľa § 1 ods. 2 Ústavného dekrétu č. 33/1945 Sb. stratili československé štátne občianstvo dňom účinnosti 10.8.1945 a nebolo im navrátené postupom v zmysle §§ 3 a 4 uvedeného dekrétu.

Podľa názoru odvolacieho súdu navrhovateľ v danej veci nesplnil ani ďalšiu zákonnú podmienku v zmysle § 4 ods. 1 zákona o pôde, keďže nepreukázal ani trvalý pobyt na území bývalej Českej a Slovenskej Federatívnej republiky, pretože z Registra evidencie obyvateľov vyplýva, že k trvalému pobytu na adresu H., sa prihlásil dňom 3.3.1992, Obecný úrad Obce H. však vydal potvrdenie, že na uvedenej adrese sa navrhovateľ nezdržuje, z písomností samotného navrhovateľa, ktoré sú v anglickom jazyku, vyplýva, že sám uvádza ako svoje bydlisko v U., ktoré miesto jeho pobytu sa uvádza aj v inom konaní, ako to vyplýva z rozsudku Krajského súdu Prešov č. k. 2S 110/02-16 z 22.10.2003, a ktoré bydlisko sám potvrdzuje navrhovateľ v liste zo dňa 24.6.2006, v ktorom okrem ďalších skutočností potvrdzuje, že na území Slovenska nežije od roku 1944 a v ďalšom liste zo dňa 31.1.2007 adresovaným taktiež z uvedenej adresy sa ospravedlňuje za list zo dňa 24.6.2006, tvrdiac, že jeho znalosť slovenského jazyka je po mnohých rokoch života v Spojených štátoch amerických teraz dosť obmedzená (obidva listy navrhovateľ píše v anglickom jazyku).

Podľa § 3 zákona č. 135/1982 Zb. o hlásení o evidencii pobytu občanov v znení neskorších predpisov, účinného v dobe uplatnenia reštitučných nárokov podľa zákona o pôde, trvalým pobytom je pobyt v mieste stáleho bydliska, a to je spravidla v mieste, kde má rodinu, rodičov, byt alebo zamestnanie. Prechodným pobytom je pobyt občana mimo objektu, to je spravidla tam, kde sa občan dočasne zdržiava z pracovných, študijných, zdravotných, rekreačných a iných dôvodov.

Z uvedeného vyplýva, že prihlásenie navrhovateľa na adresu v H., nie je dôkazom o jeho trvalom pobyte v tejto obci, pretože samotné prihlásenie k pobytu má len evidenčný charakter, pričom zo samotného správania navrhovateľa v konaní v danej veci nevyplýva jeho vôľa bývať na uvedenej adrese s úmyslom trvalého žitia.

Zákonodarca v právnej norme § 4 ods. 1, 2 zákona o pôde ustanovuje zákonné podmienky na priznanie postavenia oprávnenej osoby na navrátenie vlastníctva tak, že oprávnenou osobou je štátny občan Českej a Slovenskej Federatívnej republiky, ktorý má trvalý pobyt na jej území, ktoré musia byť splnené súčasne.

Vôľou zákonodárcu zákonom o pôde bolo okrem ďalšieho zmierniť následky niektorých majetkových krívd, ku ktorým došlo voči vlastníkom poľnohospodárskeho a lesného majetku v období rokov 1948 až 1989, a preto právnou úpravou v § 4 ods. 1, 2, ktorou zákonodarca ustanovil, kto je oprávnenou osobou, mienil zmierniť následky niektorých majetkových krívd, ku ktorým došlo v rozhodnej dobe voči tým vlastníkom poľnohospodárskeho alebo lesného majetku alebo ich právnym nástupcom taxatívne ustanovených v poradí v § 4 ods. 2, ktorí boli ku dňu účinnosti zákona o pôde a najneskôr do uplynutia lehoty (§ 13 ods. 1) na uplatnenie reštitučných nárokov t.j. do 31.12.1992 občanmi Českej a Slovenskej Federatívnej republiky a súčasne, ktorí mali trvalý pobyt na jej území.

Aj podľa názoru odvolacieho súdu na základe vykonaného dokazovania v danej veci bolo preukázané, že rodičia navrhovateľa a teda aj navrhovateľ účinnosťou Ústavného dekrétu prezidenta republiky č. 33/1945 Sb. stratili československé štátne občianstvo dňom 10.8.1945 podľa § 1 ods. 2 uvedeného dekrétu, toto im nebolo nikdy navrátené, pričom osvedčenie o štátnom občianstve vydané navrhovateľovi v roku 1992, ktoré malo len deklaratívny charakter, bolo v roku 1994 zrušené, a to práve z dôvodov, vyššie uvedených skutočností, preukázania okolností straty občianstva podľa uvedeného dekrétu, teda navrhovateľ nepreukázal zákonné podmienky na navrátenie vlastníctva podľa zákona o pôde ustanovené v § 4 ods. 1, 2 a to, že v čase uplatnenia reštitučného nároku bol štátnym občanom Českej a Slovenskej Federatívnej republiky, ako aj, že na jej území mal trvalý pobyt.

Odvolací súd neprihliadol na námietky navrhovateľa, že rozhodnutie súdu prvého stupňa je nezákonné, pretože postupom súdu tým, že vec prejednal na pojednávaní bez účasti

jeho zástupcu, ktorý sa ospravedlnil, mu bola odňatá možnosť konať pred súdom, ako aj, že obdobné procesné nedostatky sa vyskytli aj v pôvodnom konaní, keď mu nebolo umožnené vykonať všetky práva účastníka, na ktoré podľa právnych noriem Slovenskej republiky mal nárok. Zo súdneho ako aj z administratívneho spisu vyplýva, že súd prvého stupňa a aj správny orgán venovali veci náležitú pozornosť, správny orgán vo veci vykonal rozsiahle dokazovanie, o úkonoch ktorých navrhovateľ resp. jeho zástupca bol upovedomovaný, a preto postup súdu prvého stupňa, keď ospravedlnenie zástupcu navrhovateľa na pojednávaní nepovažoval za dôležitý dôvod pre odročenie pojednávania podľa § 246c ods. 1 O.s.p. v spojení s § 119 ods. 1, nemá za následok nezákonnosť jeho rozhodnutia, s prihliadnutím, že právny zástupca navrhovateľa na pojednávaní odvolacieho súdu ani doplnenie dokazovania v danej veci nijakým spôsobom nenavrhol. Pokiaľ ide o navrhovateľom namietané obdobné procesné nedostatky, navrhovateľ len vo všeobecnosti poukazuje na procesné pochybenia v konaní bez ich konkrétneho označenia, a preto nebolo možné na túto námietku prihliadnuť.

Pokiaľ právny zástupca navrhovateľa na podporu správnosti právneho názoru o tom, že navrhovateľ nestratil československé štátne občianstvo, predložil nálezy Ústavného súdu Českej republiky, odvolací súd nemohol na tieto nálezy prihliadnuť, pretože ide o nálezy Ústavného súdu Českej republiky a nemohol na ne prihliadnuť ani podporne, keďže z obsahu týchto nálezov vyplýva, že Ústavný súd Českej republiky posudzoval otázku straty a navrátenia štátneho občianstva podľa dekrétu č. 33/1945 Sb. na základe skutkových a právnych okolností, ktoré boli rozdielne od okolností tvoriacich predmet prejednávanej veci.

Z uvedených dôvodov podľa názoru odvolacieho súdu, pokiaľ Krajský súd v Prešove napadnutým rozsudkom rozhodnutie správneho orgánu potvrdil, rozhodol vo veci skutkovo správne a v súlade so zákonom, a preto odvolací súd rozsudok krajského súdu podľa s § 250ja ods. 3 O.s.p. v spojení s § 246 ods. 1 a s § 219 ods. 1 potvrdil.

Odvolací súd o náhrade trov odvolacieho konania rozhodoval v zmysle § 246c ods. 1 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 a v spojení s § 250k ods. 1. Navrhovateľovi náhradu trov tohto konania nepriznal, pretože mu vzhľadom na neúspech v tomto konaní nevznikol právny nárok na ich náhradu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 17. marca 2009

Za správnosť vyhotovenia:

Ľubica Kavivanovová

JUDr. **Zdenka Reisenauerová, v. r.**

predsedníčka senátu